

Total No. of Printed Pages : 32

ముద్రించిన మొత్తం పేజీలు: 32

BOOKLET

బుక్‌లెట్

C

Hall Ticket No. / హాల్ టికెట్ నెంబరు

Sign. of the Invigilator / పర్యవేక్షకుని సంతకం

TET-111-EM/TM

Time : 2 hours 30 min.

Max. Marks : 150

సమయం : 2 గం. 30 ని.లు

గరిష్ట మార్కులు : 150

Instructions to the candidates / అభ్యర్థులకు సూచనలు :

1. Write your Hall Ticket Number in the box provided at the left side of the booklet immediately after receiving the Test Booklet.
పరీక్షా బుక్‌లెట్‌ను తీసుకొన్న వెంటనే బుక్‌లెట్ ఎడమవైపు భాగంలో ఉన్న బాక్సులో మీ హాల్ టికెట్ నెంబరు రాయాలి.
2. Check whether the Test Booklet contains as many pages as are printed on the top of this page.
ఈ పేజీ పెభాగంలో ముద్రించిన విధంగా పరీక్షా బుక్‌లెట్‌లో అన్ని పేజీలు ఉన్నాయో లేదో పరిశీలించుకోవాలి.
3. Check whether all the pages are printed in sequence properly. Do not remove any page from the Test Booklet.
పరీక్షా బుక్‌లెట్‌లోని అన్ని పేజీలో ముద్రణ వరుస క్రమంలో సరిగా ఉందో లేదో సరిచూసుకోవాలి. పరీక్షా బుక్‌లెట్‌లోని ఏ ఒక్క పేజీని తీసివేయకూడదు.
4. Indicate your answers on the given **OMR** answer sheet only. Read the instructions given on both sides of the **OMR** answer sheet and follow them accordingly. Do not write the answers in the Test Booklet.
మీ సమాధానాలు ఇచ్చిన సమాధాన **OMR** పత్రంలోనే గురించాలి. **OMR** సమాధాన పత్రానికి ఇరువైపులా ఇచ్చిన సూచనలను చదివి తదనుగుణంగా పాటించాలి. పరీక్షా బుక్‌లెట్‌లో సమాధానాలు రాయకూడదు.
5. This Test Booklet consists of **150** multiple choice questions. Answer **all** the questions. Each question carries **one (1)** mark only.
ఈ పరీక్షా బుక్‌లెట్‌లో **150** బహుళైచ్ఛిక ప్రశ్నలున్నాయి. అన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానాలు ఇవ్వాలి. ప్రతి ప్రశ్నకు ఒక మార్కు (1) మాత్రమే ఉంటుంది.
6. Do not do any **rough work** in the Test Booklet. Use only the white paper provided at the end of the question booklet for rough work.
పరీక్షా బుక్‌లెట్‌లో ఎలాంటి చితు పని చేయకూడదు. పరీక్షా బుక్‌లెట్ చివరలో ఇచ్చిన తెల కాగితాన్ని మాత్రమే చితు పనికై వినియోగించాలి.
7. After completion of the examination, hand-over the **OMR** answer sheet to the Hall Superintendent without fail.
పరీక్ష పూరి అయిన వెంటనే **OMR** సమాధాన పత్రాన్ని హాలు సూపరింటెండెంట్‌కు తప్పని సరిగా అందజేయాలి.
8. Candidate will **not** be permitted to leave the examination hall till the completion of the stipulated examination time.
నిరేశించిన పరీక్షా సమయం పూర్తి కాకుండా పరీక్షా గదిని విడిచి వెళ్ళేందుకు అభ్యర్థిని అనుమతించరు.

Part-I : Child Development and Pedagogy

1. With one of the following law, the more times a stimulus induced response is repeated the longer it will be retained :

- (1) Law of exercise
- (2) Law of repetition
- (3) Law of effect
- (4) Law of readiness

ఉద్దీపన ప్రేరేపిత ప్రతిస్పందన ఎక్కువసార్లు పునరావృతమైతే ఈ క్రింది నియమముతో ఎక్కువ కాలం నిల్వ ఉంచబడుతుంది.

- (1) అభ్యాస నియమం
- (2) పునరావృత నియమం
- (3) ఫలిత నియమం
- (4) సంసిద్ధతా నియమం

2. A procedure that establishes a sequence of responses which lead to a reward following the final response and then working backwards is called :

- (1) Chaining
- (2) Stimulus generalisation
- (3) Shaping
- (4) Stimulus control

ప్రతిస్పందనల క్రమాన్ని ఏర్పాటు చేయటంలో తుది ప్రతిస్పందనను అనుసరించి ఆశించిన ప్రతిఫలానికి దారితీసే విధంగా తిరిగి తిరోగమనంగా పనిచేసే ప్రక్రియ.

- (1) చెనింగ్
- (2) ఉద్దీపన సాధారణీకరణ
- (3) ఆకృతీకరణ
- (4) ఉద్దీపన నియంత్రణ

3. Generalisation is a reaction to :

- (1) Differences
- (2) Association
- (3) Pairing
- (4) Similarities

సాధారణీకరణ దీనికి ఒక ప్రతిచర్య :

- (1) భేదాలు
- (2) సంసర్గము
- (3) జతపరుచటం

(4) పోలికలు

4. In Pavlov's classical conditioning experiment, the conditioned stimulus was :

- (1) Saliva
- (2) Footsteps
- (3) Bell
- (4) Food

పావ్ లోవ్ సాంప్రదాయక నిబంధన ప్రయోగంలో నిబంధిత ఉద్దీపన.

- (1) లాలాజలం
- (2) కాళి అడుగులు

(3) గంట

(4) ఆహారం

5. Psychologist Albert Bandura has developed the theory of :

- (1) Observation learning
- (2) Insightful learning
- (3) Operant conditioning
- (4) Classical conditioning

మనోవైజ్ఞానిక వేత్త ఆల్బర్ట్ బందూర అభివృద్ధిపరిచిన సిద్ధాంతం

- (1) పరిశీలనాత్మక అభ్యసనం
- (2) అంతర్దృష్టి అభ్యసనం
- (3) కార్యసాధక నిబంధన
- (4) సాంప్రదాయక నిబంధన

6. Vygotsky proposed that child development is :

- (1) A product of formal education
- (2) A product of assimilation and accommodation
- (3) Due to genetic components of a culture
- (4) A product of social interaction

వైగాట్స్కీ ప్రతిపాదన ప్రకారం, పిల్లల వికాసం

- (1) నియత విద్య యొక్క ఉత్పన్నం
- (2) సాంశీకరణం మరియు అనుగుణ్యతల ఉత్పన్నం
- (3) ఒక సంస్కృతిలోని జన్యుపర అంశాల కారణము
- (4) సామాజిక పరస్పర చర్యల యొక్క ఉత్పన్నం

7. The influence of having previously practiced skill on the learning of new skill is called :

- (1) Zero transfer
- (2) Transfer of learning
- (3) Bilateral transfer
- (4) Negative transfer

నూతన నైపుణ్యాన్ని నేర్చుకోవడంలో, గతంలో నేర్చుకున్న నైపుణ్యం చూపే ప్రభావం.

- (1) శూన్య బదలాయింపు
- (2) అభ్యసన బదలాయింపు
- (3) ద్విపార్శ్వ బదలాయింపు
- (4) ప్రతికూల బదలాయింపు

8. "Using existing knowledge or skills to address unanswered questions" is called :

- (1) Problem solving
- (2) Critical thinking
- (3) Metacognition
- (4) Self-regulation

సమాధానం ఇవ్వని ప్రశ్నలను పరిష్కరించడానికి ప్రస్తుత జ్ఞానం లేదా నైపుణ్యాలను ఉపయోగించడం.

- (1) సమస్య సాధన
- (2) విమర్శనాత్మక ఆలోచన
- (3) మెటాకాగ్నిషన్
- (4) స్వీయ నియంత్రణ

9. Deductive thinking refers to thinking in which :

- (1) Judges the suitability or appropriateness of an idea
- (2) Generalises the information
- (3) The individual goes beyond the present information
- (4) An inference or conclusion is derived logically from information on hand

నిగమన హేతువాదం అనేది ఈ ఆలోచనను సూచిస్తుంది.

- (1) ఒక ఆలోచన యొక్క అనుకూలత లేదా సముచితత్వాన్ని నిర్ధారిస్తుంది
- (2) సమాచారాన్ని సాధాణీకరిస్తుంది
- (3) ఒక వ్యక్తి ప్రస్తుత సమాచారానికి మించి ఆలోచిస్తాడు
- (4) చేతిలోనున్న సమాచారం మేరకు తార్కికంగా ఉత్పన్నమైన అనుమతి లేదా ముగింపు

10. Identify the type of memory that deals with the general world knowledge that are accumulated by the individuals throughout their lives, like facts, ideas, meaning and concepts :

- (1) Short-term memory
- (2) Long-term memory
- (3) Sensory memory
- (4) Semantic memory

వాస్తవాలు, ఆలోచనలు, అర్థం మరియు భావనలతో వ్యక్తులు జీవితకాలం సేకరించిన సాధారణ ప్రపంచ జ్ఞానంతో వ్యవహరించే స్మృతి రకం.

- (1) స్వల్పకాలిక స్మృతి
- (2) దీర్ఘకాలిక/శాశ్వత స్మృతి
- (3) సంవేదన స్మృతి
- (4) సిమాంటిక్ స్మృతి

11. According to Bruner, young children learn mainly in the :

- (1) Enactive mode
- (2) Proactive mode
- (3) Symbolic mode
- (4) Iconic mode

బ్రూనర్ ప్రకారం, చిన్న పిల్లలు ప్రధానంగా ఈ విధానంలో నేర్చుకుంటారు.

- (1) క్రియాత్మక విధానం
- (2) పురోగమన విధానం
- (3) ప్రతీకాత్మక విధానం
- (4) ప్రతిమ/చిత్రం విధానం

12. Learner-centred teaching means that :

- (1) Learners are given an opportunity to construct knowledge and teacher is a guide in the learning process
- (2) Learners know little and teaching involves transmission of facts to them
- (3) Learners are considered passive recipients and teacher has the right knowledge
- (4) Learners are slow in learning and teacher stresses completion of syllabus

అభ్యాసకుని కేంద్రీకృత బోధన అనగా :

- (1) అభ్యాసకులకు జ్ఞాన నిర్మాణం కోసం అవకాశం ఇవ్వబడుతుంది మరియు అభ్యాసన ప్రక్రియలో ఉపాధ్యాయుడు మార్గదర్శిగా వ్యవహరిస్తాడు.
- (2) అభ్యాసకులు మితంగా తెలిసివారై ఉంటారు మరియు వారికి బోధనలో వాస్తవాలను అందించడం జరుగుతుంది
- (3) అభ్యాసకులు నిష్క్రియ గహితలుగా పరిగణించబడతారు మరియు ఉపాధ్యాయునికి సరైన జ్ఞానం ఉంటుంది
- (4) అభ్యాసకులు నిదానంగా అభ్యసిస్తారు మరియు ఉపాధ్యాయులు సిలబస్ పూర్తికి ఒత్తిడి చేస్తారు

13. Cooperative learning lessons can be characterised by the following features *except* :

- (1) Students work in teams to master learning goals
- (2) Competition among teacher and students
- (3) Teams are made up of high-average and low-achieving students
- (4) Whenever possible, teams include a racial, cultural and gender mix

సహకార అభ్యసనలో పాఠాలు నేర్చుకొనే లక్షణాలలో ఈ క్రింది లక్షణం ఉండదు.

- (1) అభ్యసన లక్ష్యాలలో ప్రావీణ్యత పొందుట కొరకు విద్యార్థులు జట్లలో పనిచేస్తారు
- (2) ఉపాధ్యాయుడు మరియు విద్యార్థుల మధ్య పోటీ
- (3) ప్రతిభావంతులు, సగటు విద్యార్థులు మరియు మందాభ్యాసకులతో జట్లు రూపొందించబడతాయి
- (4) వీలైనప్పుడలా జాతి, సంస్కృతి మరియు లింగ భేదములతో కలిపి జట్లు రూపొందించబడుతాయి.

14. Education for 'children with special needs', should be provided :

- (1) In special schools only
- (2) By special teachers in special schools
- (3) Along with other normal children
- (4) By methods developed for special children in special schools

ప్రత్యేకావసరాలు గల పిల్లలకు విద్యను ఇలా అందించాలి.

- (1) ప్రత్యేకమైన పాఠశాలలో మాత్రమే
- (2) ప్రత్యేకమైన ఉపాధ్యాయులతో, ప్రత్యేకమైన పాఠశాలలో
- (3) ఇతర సాధారణ పిల్లలతో కలిపి
- (4) ప్రత్యేకమైన పిల్లల కోసం రూపొందించిన పద్ధతులతో, ప్రత్యేకమైన పాఠశాలలో

15. Inclusive Education :

- (1) Includes indoctrination of facts
- (2) Includes teachers from marginalised groups
- (3) Celebrates diversity in the classroom
- (4) Encourages strict admission procedure

సమైక్య విద్య :

- (1) వాస్తవాలను ఉపదేశిస్తుంది
- (2) అట్టడుగు వర్గాలకు చెందిన ఉపాధ్యాయులను కలిగి ఉంటుంది
- (3) తరగతి గదిలో వైవిధ్య వేడుకను జరుపుకుంటుంది
- (4) కఠినమైన ప్రవేశ విధానాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది

16. A few students in your class are exceptionally bright, you will teach them :

- (1) By using enriched programmes
- (2) only when they want
- (3) Along with the others in the class
- (4) Along with higher classes

మీ తరగతిలో కొంత మంది విద్యార్థులు అత్యంత ప్రతిభను కలిగి ఉన్నారు, మీరు వారికి ఇలా బోధిస్తారు.

- (1) మెరుగైన కార్యక్రమాలను పయోగించడం ద్వారా
- (2) వారు కోరుకున్నప్పుడే బోధించడం
- (3) తరగతిలోని ఇతరులతో కలిపి
- (4) పై తరగతుల వారితో కలిపి

17. Dyslexia is associated with :

- (1) Reading disorder
- (2) Writing disorder
- (3) Mental disorder
- (4) Mathematical disorder

డిస్లెక్సియాతో సంబంధం కలిగి ఉన్నది.

- (1) పఠన రుగ్మత
- (2) లేఖన రుగ్మత
- (3) మానసిక రుగ్మత
- (4) గణిత రుగ్మత

18. In CCE, formative and summative assessment weightage in Telangana is :

- (1) 60% and 40% respectively
- (2) 50% and 50% respectively
- (3) 20% and 80% respectively
- (4) 30% and 70% respectively

తెలంగాణలోని CCE విధానంలో నిర్మాణాత్మక మరియు సంగ్రహణాత్మక మధింపుల యొక్క భారత్వము

- (1) వరుసగా 60% మరియు 40%
- (2) వరుసగా 50% మరియు 50%
- (3) వరుసగా 20% మరియు 80%
- (4) వరుసగా 30% మరియు 70%

19. According to Bloom's taxonomy, if we have to assess a child's knowledge, which of the following domains we are looking into ?

- (1) Cognitive domain
- (2) Cognitive and affective domain
- (3) Psychomotor domain
- (4) Affective domain

బ్లూమ్స్ వర్గీకరణ ప్రకారం, ఒక పిల్లవాని జ్ఞానాన్ని మదింపు చేయుటకు, క్రింది వాటిలో ఈ రంగాన్ని ఎంచుకుంటాము.

- (1) జ్ఞానాత్మక రంగము
- (2) కొనేటివ్ మరియు భావావేశ రంగం
- (3) మానసిక చలనాత్మక రంగము
- (4) భావావేశ రంగము

20. The National Curriculum Framework, 2005 expects a teacher to be child's :

- (1) Facilitator
- (2) Guide
- (3) Monitor
- (4) Friend

జాతీయ విద్యా ప్రణాళికా చట్టం 2005 ప్రకారం పిల్లలతో ఉపాధ్యాయుడు ఇలా ఉండాలని భావిస్తాడు.

- (1) సౌలభ్యకర్త
- (2) మార్గదర్శకుడు
- (3) మానిటర్
- (4) స్నేహితుడు

21. Among the following identify the statement which does *not* match here :

- (1) Development proceeds from general to specific
- (2) Development is an integrated process
- (3) Development is a continuous and life-long process
- (4) Development is a result of maturation

క్రింది వాటిలో సరిపోలని వాక్యమును గుర్తించండి.

- (1) వికాసం అనేది సాధారణం నుంచి నిర్దిష్టత వైపు కొనసాగుతుంది.
- (2) వికాసం అనేది ఒక సమగ్ర ప్రక్రియ
- (3) వికాసం అనేది నిరంతరంగా జీవితకాలంపాటు జరిగే ప్రక్రియ.
- (4) వికాసం అనేది పరిపక్వత యొక్క ఫలితం.

22. This is an unlearned or innate response in the reaction to a specific class of stimuli :

- (1) Reflex
- (2) Insight
- (3) Species specific behaviour
- (4) Instinct

ఇది ఒక నిర్దిష్ట తరగతి ఉద్దీపనలకు ప్రతిస్పందనగా అభ్యసించని లేదా సహజమైన ప్రతిస్పందన :

- (1) అసంకల్పిత చర్య
- (2) అంతర్ దృష్టి
- (3) జాతుల నిర్దిష్ట ప్రవర్తన
- (4) సహజాతం

23. According to Piaget, children develop abstract logic and reasoning skill during :

- (1) Concrete operational stage
- (2) Formal operational stage
- (3) Sensory motor stage
- (4) Pre-operational stage

పియాజె ప్రకారం, పిల్లలు అమూర్త తర్కం మరియు హేతువాద నైపుణ్యాన్ని ఈ దశలో అభివృద్ధిపరుచుకుంటారు :

- (1) మూర్త ప్రచాలక దశ
- (2) నియత ప్రచాలక దశ
- (3) సంవేదన చాలక దశ
- (4) పూర్వ ప్రచాలక దశ

24. Determinants of individual differences in human beings relate to :

- (1) Interaction between heredity and environment
- (2) No influence of both heredity and environment
- (3) Differences in environment
- (4) Differences in heredity

మానవులలో వైయక్తిక వ్యత్యాసాల నిర్ణాయకాలకు సంబంధించినది :

- (1) అనువంశికత మరియు పరిసరాల మధ్య పరస్పర చర్య
- (2) అనువంశికత లేదా పరిసరాల రెండింటి ప్రభావం ఉండదు
- (3) పరిసరములలోని తేడాలు
- (4) అనువంశికతలోని తేడాలు

25. The correct sequence of the five stages of the Freud theory :

- (1) Oral, anal, latency, genital, phallic
- (2) Oral, phallic, anal, latency, genital
- (3) Oral, anal, phallic, latency, genital
- (4) Oral, anal, genital, latency, phallic

ఫ్రాయిడ్ సిద్ధాంతం యొక్క ఐదు దశల సరియైన క్రమము :

- (1) మౌఖిక, ఆసన, గుప్త, జననాంగ, శిశ్న దశలు
- (2) మౌఖిక, శిశ్న, ఆసన, గుప్త, జననాంగ దశలు
- (3) మౌఖిక, ఆసన, శిశ్న, గుప్త, జననాంగ దశలు
- (4) మౌఖిక, ఆసన, జననాంగ, గుప్త, శిశ్న దశలు

26. According to Erikson, in which stage children do not want help from others ?

- (1) Initiative Vs. Guilt
- (2) Industry Vs. Inferiority
- (3) Trust Vs. Mistrust
- (4) Autonomy Vs. Shame

ఎరిక్సన్ ప్రకారం, ఈ దశలో పిల్లలు ఇతరుల సహాయం కోరుకోరు.

- (1) చొరవ Vs. అపరాధ భావం
- (2) పరిశ్రమ Vs. న్యూనత
- (3) నమ్మకం Vs. అపనమ్మకం
- (4) స్వయం ప్రతిపత్తి Vs. సిగ్గు/సంశయం

27. The thinking process involved in producing an idea or concept that is new, original and useful is termed as :

- (1) Unique
- (2) Flexible
- (3) Creativity
- (4) Innovation

నూతన, వాస్తవిక మరియు ఉపయోగకరమైన ఆలోచన లేదా భావనను పెంపొందించడంలో ఉండే ఆలోచనా విధానాన్ని ఇలా అంటారు.

- (1) ప్రత్యేకమైన/విశిష్టమైన
- (2) సరళవంతం
- (3) సృజనాత్మకత
- (4) ఆవిష్కరణ

28. Language can be summarised in terms of :

- (1) Sentence structure and memory
- (2) Only sentence
- (3) Prepositions and sentence structure
- (4) Prepositions and memory

భాషను సంగ్రహంగా ఈ పదాలలో చెప్పవచ్చు.

- (1) వాక్య నిర్మాణము మరియు స్మృతి
- (2) వాక్యము మాత్రమే
- (3) విభక్తులు మరియు వాక్య నిర్మాణము
- (4) విభక్తులు మరియు స్మృతి

29. According to Kohlberg in which stage a child thinks that 'I won't cheat on the test because my parents will be ashamed of me ?

- (1) Interpersonal relationships
- (2) Social contract and individual rights
- (3) Obedience and punishment
- (4) Individualism and exchange

కొహ్లెర్గ్ ప్రకారం ఏ దశలో పిల్లవాడు "పరీక్షలో నేను మోసం చేయను ఎందుకనగా, నా వల్ల నా తల్లిదండ్రులు తల దించుకోవలసి వస్తుంది" అని ఆలోచిస్తారు?

- (1) వ్యక్తుల మధ్య సబంధాలు
- (2) సామాజిక ఒప్పందం మరియు వ్యక్తిగత హక్కులు
- (3) విధేయత మరియు శిక్ష
- (4) వ్యక్తివాదం మరియు మార్పిడి

30. 'Introspection method' was used mainly by :

- (1) Behaviourism
- (2) Pragmatism
- (3) Functionalism
- (4) Structuralism

"అంతఃపరీశీలన పద్ధతి" అనునది ముఖ్యంగా దీనిలో ఉపయోగించబడింది.

- (1) ప్రవర్తనా వాదం
- (2) వ్యవహారిక సత్తావాదం
- (3) కార్యాకరణవాదం
- (4) నిర్మాణాత్మక వాదం

Part-II : Telugu (Language-I)

31. 'ఖలం' అనే పదానికి అర్థం
 (1) మోక్షం
 (2) దర్శనం
 (3) పాపం
 (4) పుణ్యం
32. క్రింది వానిలో జంట పదం కానిది
 (1) అప్పుసప్పు
 (2) శ్లాభక్తులు
 (3) పరువు ప్రతిష్ఠ
 (4) వింతమనిషి
33. క్రింది వాటిలో జాతీయం కాని పదం ఏది?
 (1) మనసుంటే మార్గం ఉంటుంది
 (2) కడుపు మంట
 (3) గడ్డిపెట్టు
 (4) పప్పులో కాలు వేయడం
34. క్రింది వాటిలో సామెత కానిది
 (1) పుండు మీద కారం చల్లినట్లు
 (2) కాసిన చెట్టుకే రాళ్ళ దెబ్బలు
 (3) అందె వేసిన చేయి
 (4) ఏ ఎండకు ఆ గొడుగు పట్టడం
35. 'వక్త్రం' అనగా
 (1) మధువు
 (2) ముప్పు
 (3) మంకు
 (4) ముఖం
36. 'ద్విత్యం' అంటే...
 (1) ఒక హల్లుకు రెండు హల్లులు ఒత్తులుగా రావడం
 (2) ఒక హల్లును ఒకసారి రాయడం
 (3) ఒక హల్లుకు మరొక హల్లు ఒత్తుగా రావడం
 (4) ఒక హల్లుకు అదే హల్లు ఒత్తుగా రావడం
37. క్రింది వాటిలో 'విశేషణ' పదం ఏది?
 (1) చుక్కాని
 (2) చేలము
 (3) చుక్కలు
 (4) చిక్కని
38. క్రింది వాటిలో మహాప్రాణాక్షరం ఉన్న పదం
 (1) పథకం
 (2) పతాకం
 (3) పతనం
 (4) పతకం
39. క్రింది వాటిలో అసమాపక క్రియ పదం
 (1) ఎగురలేదు
 (2) ఎగురరాదు
 (3) ఎగిరి
 (4) ఎగిరింది
40. 'ఎవరిని' అనే దానికి సమాధానం వచ్చే పదాన్ని ఇలా అంటారు.
 (1) క్రియ
 (2) ప్రత్యయం
 (3) కర్త
 (4) కర్మ
41. క్రింది వాటిలో విభక్తి ప్రత్యయం ఏది?
 (1) పి
 (2) కు
 (3) గా
 (4) చి

42. ఉభయాక్షరాలు అనగా...

- (1) c, o, i
 (2) f, y, i
 (3) చే, జే, ఆ
 (4) చ, జ, ఆ

43. వాక్యంలో పదాల మధ్య సంబంధాన్ని తెలిపే వాటిని ఇలా అంటారు.

- (1) సమాసాలు
 (2) అర్థాలు
 (3) విభక్తులు
 (4) సంధులు

44. 'సమాసం' అనగా

- (1) వ్యర్థ పదాలతో రెండు వాక్యాలు కలిపి రాయడం
 (2) ఏవైనా రెండు పదాలు కలిపినా నూతన పదంగా ఏర్పడక పోవడం
 (3) అర్థం లేని రెండు పదాలు కలిపి నూతన పదంగా ఏర్పడడం
 (4) సమర్థములైన రెండు పదాలు కలిపి నూతన పదంగా ఏర్పడడం

45. ప్రామాణిక భాషారూపం అనగా

- (1) గ్రాంథిక భాషారూపం
 (2) ఉన్నతవర్గాల వారు వినియోగించే భాషారూపం
 (3) అధిక సంఖ్యాకులు వినియోగించే భాషారూపం
 (4) పండితులు వినియోగించే భాషారూపం

46. భాష పోషించే కీలక పాత్ర.

- (1) జాతీయ సమైక్యత, అంతర్జాతీయ అవగాహనను పెంపొందిస్తుంది
 (2) పైవన్నీ కూడా
 (3) మానవ సంబంధాలను పెంపొందిస్తుంది
 (4) మనుషుల మధ్య ఐక్యత భావనలను పెంపొందిస్తుంది

47. భాషా నైపుణ్యాలలో మూడవది

- (1) భాషణం
 (2) పఠనం
 (3) శ్రవణం
 (4) లేఖనం

48. వినడం, మాట్లాడడం సామర్థ్యాల అభివృద్ధికి కృత్యాలను క్రింది విధంగా నిర్వహించాలి.

- (1) జతలుగా నిర్వహించాలి
 (2) పూర్తి తరగతి గది కృత్యంగా నిర్వహించాలి
 (3) వ్యక్తిగత కృత్యాలుగా నిర్వహించాలి
 (4) జట్టు కృత్యాలుగా నిర్వహించాలి

49. భాషా బోధన యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం

- (1) పరీక్షలో ఉత్తమ గ్రేడులు పొందేలా చూడడం
 (2) తప్పులు లేకుండా రాయగలగడం
 (3) నిర్ధారించిన సామర్థ్యాలను పెంపొందించడం
 (4) స్పష్టోచ్ఛారణను పెంపొందించడం

50. 'గేయాలను పొడిగించగలగడం' అనేది ఏ సామర్థ్యానికి సంబంధించినది?

- (1) సృజనాత్మకత
 (2) పదజాలం
 (3) భాషను గురించి తెలుసుకోవడం
 (4) భాషణం

I. కింది పద్యం చదవండి. ప్రశ్నలకు సరైన జవాబులు గుర్తించండి. (51 to 54)
 కమలములు నీట బాసిన
 గమలాపుని రశ్మిసోకి కమలిన భంగిన్
 దమ తమ నెలపులు దప్పిన
 దమ మిత్రులు శత్రులగుట తథ్యము సుమతీ!

51. 'కమలాపుడు' అనే పదానికి అర్థం.

- (1) ఇంద్రుడు
- (2) రుద్రుడు
- (3) చంద్రుడు
- (4) సూర్యుడు

52. 'పాసిన' అనగా

- (1) మెరిసిన
- (2) విరిసిన
- (3) తొలగిన
- (4) నిండిన

53. ఈ పద్యంలో మిత్రులు శత్రువులుగా ఎప్పుడు మారతారని చెప్పబడింది.

- (1) స్థానం మారినప్పుడు
- (2) ఏడిపించినప్పుడు
- (3) ఆపదలో ఆదుకోనప్పుడు
- (4) నమ్మకం పోయినప్పుడు

54. ఈ పద్యాన్ని రాసిన కవి

- (1) వేమన
- (2) మారన
- (3) బద్దెన
- (4) తిక్కన

55. క్రింది వారిలో తెలంగాణలో చిత్రకళకు ప్రసిద్ధులైనవారు.

- (1) మల్లాది చంద్రశేఖర శాస్త్రి
- (2) నటరాజ రామకృష్ణ
- (3) మిద్దె రాములు
- (4) కొండపల్లి శేషగిరిరావు

56. 'గిల్లిదండ' ఆటను ఇలా అంటారు.

- (1) చెడుగుడు
- (2) చిత్తుబొత్తు
- (3) చిరగోనె
- (4) తొక్కుడుబిళ్ళ

57. తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని దూరదర్శన్ ఛానల్ పేరు

- (1) సప్తగిరి
- (2) భువనగిరి
- (3) భద్రగిరి
- (4) యాదగిరి

58. 'గంగిరెద్దు'ను రచించిన కవి.

- (1) పల్లా దుర్గయ్య
- (2) వానమామలై వరదాచార్యులు
- (3) ఆచ్చివెంకటాచార్యులు
- (4) శేషం లక్ష్మీనారాయణాచార్య

59. నరసింహ శతకాన్ని రాసిన కవి

- (1) అన్నమయ్య
- (2) రామదాసు
- (3) సిద్ధప్ప
- (4) శేషప్ప కవి

60. 'ఎలమి' అనగా

- (1) ఆశ్చర్యం
- (2) విచారం
- (3) సంతోషం
- (4) దుఃఖం

Part III : English (Language-II)

61. Who painted this ? – this can be understood as :
- (1) Who was it painted ?
 - (2) Who was it painted by ?
 - (3) Whom was it painted ?
 - (4) By whom it was painted ?
62. 'Shall I ever see her again ?' he wondered. This sentence can be reported as :
- (1) He wondered if he would see her again ever.
 - (2) He wondered if he would ever see her again
 - (3) He wondered if he will ever see her again
 - (4) He wondered if he would ever seen her again
63. Very few Indian kings were as great as Ashoka. This sentence can be understood as :
- (1) Ashoka was greater than most other Indian kings
 - (2) No other Indian king was as great as Ashoka
 - (3) Ashoka was the greatest Indian king
 - (4) Ashoka was greater than any other Indian king
64. There's use in complaining. They won't do anything about it.
- Choose the correct answer :
- (1) a little
 - (2) little
 - (3) a few
 - (4) few
65. Ramesh has two brothers, but he doesn't speak to of them.
- Choose the correct answer :
- (1) either
 - (2) neither
 - (3) both
 - (4) any
66. What was in the box ?
- Choose the correct answer to complete the sentence :
- (1) you did think
 - (2) you had thought
 - (3) did you think that
 - (4) did you think

67. We haven't got left.

Choose the correct answer :

- (1) any butter
- (2) the butter
- (3) a butter
- (4) some butter

68. I was to find that the show was

Choose the correct answer to complete the sentence :

- (1) surprising, frightened
- (2) surprised, frightening
- (3) surprised, frightened
- (4) surprising, frightening

69. No one believed him at first, but he to be correct.

Choose the correct answer :

- (1) found out
- (2) turned out
- (3) worked out
- (4) came out

70. Choose the correct sentence :

- (1) Had I not seen this with my eyes I would have not believed it.
- (2) Had I seen with my eyes, I would have not believed it.
- (3) Had I not seen this with my eyes, I would have believe it.
- (4) Had I not seen this with my eyes, I would not have believed it.

71. Find out the part of the sentence that has an error :

In summer / days are / warm than/

(A) (B) (C)

nights.

(D)

- (1) (C)
- (2) (D)
- (3) (A)
- (4) (B)

72. He insisted on he was innocent.

To improve the sentence, the underlined part has to be replaced by :

- (1) insisted upon that
- (2) insisted what
- (3) insisted on that
- (4) insisted that

73. I am annoyed him what he has done to us.

Choose the correct answer to complete the sentence :

(1) with, for

(2) for, with

(3) with, from

(4) for, from

74. The expression 'to turn over a new leaf' means :

(1) To change one's behaviour for the better

(2) To take a decision

(3) To read something carefully

(4) To be cautious

75. Identify the word that has correct stress :

(1) piv^otal

(2) vol^atile

(3) diplo^macy

(4) oppo^rtunity

76. With the word 'the, 'earth', is and 'round, we can make a statement – 'The earth is round' and a question – 'Is the earth round' ?

The property of language mentioned here is :

(1) culture transmission

(2) duality of structure

(3) arbitrariness

(4) creativity

77. 'I like apples, but they don't like me.' The figure of speech used in the expression is :

(1) euphemism

(2) personification

(3) metaphor

(4) oxymoron

78. We eat so that we may live.

The syntactic device used here is :

(1) Complementation

(2) Relativisation

(3) Coordination

(4) Subordination

79. The General Service List of English words (GSL) is associated with :

- (1) Bilingual method
- (2) Grammar translation method
- (3) Dr. West's new method
- (4) Direct method

80. The process of determining the changes in behaviour through instruction is :

- (1) Test
- (2) Evaluation
- (3) Measurement
- (4) Assessment

81-85. Read the following passage :

An optical fiber system consists of three basic parts : transmitting equipment that transforms electric signals into light pulses, the optical fiber itself, and receiving gear that acts as a light detector. The fiber is a very thin strand of pure glass usually made of silicon or other materials such as germanium. The glass strand has two parts : a light transmitting core and a special

glass coating that keeps the light from straying. The fiber, of which there are several types suited for different kinds of tasks, is merely the medium through which the light flows. An average cable consists of about 75 fibres.

The light impulses are generated either by laser or light emitting diodes, LEDs. If the signals have to travel far, they may be boosted at certain points. Lasers are better for long distances as their signals travel long without the need for boosting, but LEDs are less expensive and more reliable. Research is focused on creating better and less expensive light sources. In that case, the prices of lasers and LEDs will decline. It is believed that in no time the copper cables will be replaced by fiber optics as they transmit a great deal of information very quickly.

Now, answer the following questions choosing the right option :

81. The advantage of the optical fiber, according to the passage, is :

- (1) Signals which travel through it do not need boosting
- (2) It is less expensive than traditional cables
- (3) It is durable than copper cables
- (4) It transmits information quickly

82. The glass coating on the strand :

- (1) Holds the bundles firmly
- (2) Keeps the impulses from escaping
- (3) Detects signals
- (4) Transmits signals

83. LEDs are better than lasers in case :

- (1) Copper cable is not available
- (2) Reliability is more important than expenditure
- (3) Expenditure matters
- (4) Signals need to travel a long way

84. From the text, it can be understood that :

- (1) The use of lasers and LEDs will decline
- (2) Fiber optics will become affordable and widely used
- (3) Copper cable will replace fiber optics
- (4) Both copper cable and fiber optics will be used

85. The function of the core is to :

- (1) Transform signals
- (2) Transmit signals
- (3) Detect signals
- (4) Create signals

(86-90) :

The following passage has five numbered blanks. For each blank, four alternatives are given. Identify the correct option for each blank :
When you plant a tree, you are helping your environment (86)..... many ways. Your tree will provide a home and food for (87)..... creatures. It will hold (88)..... soil in place. It will provide (89)..... in the summer. You can watch it grow and some day, after some years, show your children, even grandchildren, the tree you (90)....

86. (1) in

(2) on

(3) for

(4) before

87. (1) any other

(2) some another

(3) another

(4) other

88. (1) some

(2) all

(3) the

(4) a

89. (1) glimmer

(2) shade

(3) shadow

(4) twilight

90. (1) plant

(2) will be planted

(3) will plant

(4) planted

Part IV(a) : Mathematics - Content

91. When measurements of two diagonals are given, then the quadrilateral that can be constructed is :
- (1) Trapezium
 - (2) Rhombus
 - (3) Rectangle
 - (4) Parallelogram

రెండు కర్ణాల కొలతలు ఇచ్చినపుడు నిర్మించగల చతుర్భుజం

- (1) ట్రాపీజియం
- (2) రాంబస్
- (3) దీర్ఘచతురస్రం
- (4) సమాంతర చతుర్భుజం

92. The adjacent angles of a parallelogram are x° and $(2x + 30)^\circ$, then the greatest angle of the parallelogram is :

సమాంతర చతుర్భుజం యొక్క ప్రక్క ప్రక్క ఉన్న కోణాలు x° మరియు $(2x + 30)^\circ$ అయిన సమాంతర చతుర్భుజం యొక్క అధిక కోణం :

- (1) 70°
- (2) 20°
- (3) 50°
- (4) 130°

93. Choose a shape having unlimited number of lines of symmetry :

- (1) Rectangle
- (2) Circle
- (3) Square
- (4) Isosceles triangle

అపరిమిత సంఖ్యలో సౌష్ఠ్య రేఖలు కలిగిన ఆకారం

- (1) దీర్ఘచతురస్రం
- (2) వృత్తము
- (3) చతురస్రం
- (4) సమద్వి బాహు త్రిభుజం

94. Mean of ten observations is 38. If one observation 56 is excluded, then the new mean is :

పది రాశుల సగటు 38, వానిలో ఒక రాశి 56 ని తొలగించినట్లయితే కొత్త సగటు

- (1) 36
- (2) 35
- (3) 38
- (4) 37

95. Choose the *incorrect* statement :

- (1) Median is affected by extreme values
- (2) There may be more than one mode for the given data
- (3) Mode is the most frequent observation of the given data
- (4) Median represents the middle value of the distribution arranged in either ascending or descending order

అసత్య వాక్యాన్ని గుర్తించండి.

- (1) అత్యల్ప అత్యధిక విలువలపై మధ్యగతం ఆధారపడును
- (2) ఒక దత్తాంశమునకు ఎక్కువ బాహుళకములు ఉండవచ్చును
- (3) దత్తాంశంలో ఎక్కువ సార్లు పునరావృతం అయిన రాశిని బాహుళకం అంటారు
- (4) ఆరోహణ లేక ఆవరోహణ క్రమంలోని దత్తాంశములో మధ్య రాశిని మధ్యగతం అంటారు

96. The volume of a cuboid is 1296 m^3 . If its length is 24 m and its breadth and height are in the ratio 3 : 2, then the breadth and height of the cuboid are (in meters) :

దీర్ఘఘనము యొక్క ఘనపరిమాణం 1296 ఘ.మీ. పొడవు 24 మీ. మరియు వెడల్పు మరియు ఎత్తు 3 : 2 నిష్పత్తిలో ఉన్నట్లయితే దీర్ఘఘనము యొక్క వెడల్పు మరియు ఎత్తు (మీటర్లలో)

- (1) 27, 18 ✓
 (2) 18, 27
 (3) 9, 6
 (4) 6, 9

97. The area of a circular path is 1570 cm^2 and the radius of the outer circle is 30 cm, then the width of the circular path is ($\pi = 3.14$) (in cm) :

వృత్తాకార బాట వైశాల్యము 1570 చ.సెం.మీ. మరియు బాహ్య వృత్త వ్యాసార్థం 30 సెం.మీ అయిన వృత్తాకార బాట వెడల్పు ($\pi = 3.14$) (సెం.మీ.లలో)

- (1) 0.1
 (2) 0.2
 (3) 20 ✓
 (4) 10

98. If length of one diagonal of a rhombus whose area is 2025 cm^2 is 27 cm, then the length of the second diagonal is (in cm) :

2025 చ.సెం.మీ. వైశాల్యం గల రాంబస్ యొక్క ఒక కర్ణం పొడవు 27 సెం.మీ అయిన దాని రెండవ కర్ణం పొడవు (సెం.మీ.లలో)

- (1) 100
 (2) 25
 (3) 75
 (4) 150 ✓

99. The base of an isosceles triangle is 12 cm and its perimeter is 32 cm, then its area is (in cm^2) :

ఒక సమద్వి బాహు త్రిభుజం యొక్క భూమి 12 సెం.మీ మరియు చుట్టుకొలత 32 సెం.మీ అయిన దాని వైశాల్యం (చ.సెం.మీ.లలో)

- (1) 40 ✓
 (2) 80
 (3) 48
 (4) 96

100. The heights of two vertical poles are 34 m and 10 m respectively. If the distance between their feet is 32 m, then the distance between their tops is (in meters) :

రెండు నిలువు స్తంభాల ఎత్తులు వరుసగా 34 మీ మరియు 10 మీ. ఆ స్తంభాల అడుగుల మధ్య దూరం 32 మీ అయిన వాటి పై భాగాల మధ్య దూరం (మీ.లలో)

- (1) 10
 (2) 24
 (3) 32
 (4) 40 ✓

101. $(81)^{-1} \times 3^{-5} \times 3^9 \times (64)^{5/6} \times (\sqrt[3]{3})^6 =$

- (1) $2^5 \times 3^2$ ✓
 (2) $2^{-5} \times 3^{-2}$
 (3) $3^{-18} \times 2^5 \times 3^2$
 (4) $3^{18} \times 2^5 \times 3^2$

102. If $x + \frac{1}{x} = 3$, then the value of

$x^4 + \frac{1}{x^4}$ is :

$x + \frac{1}{x} = 3$ అయిన $x^4 + \frac{1}{x^4}$ విలువ :

- (1) 81
- (2) 47 ✓
- (3) 9
- (4) 49

103. $25x^2 + 9y^2 - 30xy =$

- (1) $(5x + 3y)^2$
- (2) $(5x - 3y)^2$ ✓
- (3) $(5x + 3y)(5x - 3y)$
- (4) $(3x + 5y)(3x - 5y)$

104. If ₹ 5,600 amounts to ₹ 7,560 in 4 years, then the rate of interest per annum is :

రూ. 5,600 అసలు 4 సంవత్సరాలలో

రూ. 7,560 వెలుతుంగా వారితే

సంవత్సరానికి వడ్డీ రేటు

- (1) $8\frac{1}{2}\%$
- (2) 8%
- (3) $8\frac{3}{4}\%$ ✓
- (4) $8\frac{1}{4}\%$

105. In a test of 25 questions, (+4) marks are given for every correct answer and (-2) marks are given for incorrect answer. Laxmi attempts all questions and gets a score of 76, then the number of correct answers attempted by her is :

ఒక పరీక్షలో 25 ప్రశ్నలు ఇవ్వబడినవి, ప్రతి సరైన జవాబుకు (+4) మార్కులు, తప్పు జవాబుకు (-2) మార్కులు కేటాయించడం జరిగినది. లక్ష్మి అన్ని ప్రశ్నలకు జవాబులు రాసి 76 మార్కులు పొందింది. అయిన లక్ష్మి రాసిన సరైన జవాబుల సంఖ్య.

- (1) 23
- (2) 21 ✓
- (3) 20
- (4) 22

106. The difference between the L.C.M. and H.C.F. of two numbers is 133. If the L.C.M. is 20 times the HCF and one of the number is 35, then the other number is :

రెండు సంఖ్యల క.సా.గు. మరియు గ.సా.కా మధ్య భేదం 133. క.సా.గు. గ.సా.కా.కి 20 రెట్లు మరియు వానిలో ఒక సంఖ్య 35 అయిన రెండవ సంఖ్య.

- (1) 40 ✓
- (2) 25
- (3) 42
- (4) 28

107. The number of prime numbers 1 to 100 is :

1 నుండి 100 వరకు మధ్యగల ప్రధాన సంఖ్యల సంఖ్య :

(1) 20

(2) 23

(3) 25

(4) 24

108. $\frac{1}{10}$ of a tower is coloured green,

$\frac{1}{20}$ is coloured white, $\frac{1}{30}$ is

coloured red and the rest is coloured blue. If the length of the blue portion is 14 m 70 cm, then the length of the tower is (in meters) :

టవర్ యొక్క $\frac{1}{10}$ వ భాగం ఆకుపచ్చరంగు,

$\frac{1}{20}$ వ భాగం తెలుపురంగు, $\frac{1}{30}$ వ భాగం

ఎరుపు రంగు మరియు మిగతా భాగం నీలం రంగు వేసారు. నీలం భాగం 14 మీ 70 సెం.మీ పొడవు అయిన, టవర్ పొడవు (మీటర్లలో)

(1) 1.8

(2) 1800

(3) 180

(4) 18

109. $4.\bar{7} =$

(1) $\frac{43}{99}$

(2) $\frac{40}{9}$

(3) $\frac{43}{9}$

(4) $\frac{43}{90}$

110. Raju and Ramu won a lottery and agreed to share in the ratio of 3 : 4. If Ramu received ₹ 780 as his share, then the total amount they won is :

రాజు మరియు రాము లాటరీని గెలిచారు మరియు 3 : 4 నిష్పత్తిలో పంచుకోవడానికి అంగీకరించారు. రాము వాటాగా రూ. 780 పొందితే వారు గెలుపొందిన లాటరీ మొత్తం :

(1) ₹ 585

(2) ₹ 600

(3) ₹ 1300

(4) ₹ 1365

111. If the cost price of 10 articles is equal to the selling price of 8 articles, then the gain or loss percent is :

- (1) 25% gain
- (2) 20% loss
- (3) 25% loss
- (4) 20% gain

10 వస్తువుల ఖరీదు వెల 8 వస్తువుల అమ్మకపు వెలకు సమానము అయితే లాభము లేదా నష్టము శాతము

- (1) 25% లాభం
- (2) 20% నష్టం
- (3) 25% నష్టం
- (4) 20% లాభం

112. The ratio of the perimeters of two squares is 1 : 2, then the ratio of the areas of that two squares is :

రెండు చతురస్రాల చుట్టు కొలతల నిష్పత్తి 1 : 2 అయిన ఆ రెండు చతురస్రాల వైశాల్యాల నిష్పత్తి :

- (1) 1 : 4
- (2) 4 : 1
- (3) 1 : 2
- (4) 1 : 1

113. The angles of a triangle are $(2x)^\circ$, $(3x + 5)^\circ$ and $(4x - 14)^\circ$, then the smallest angle of the triangle is :

ఒక త్రిభుజం యొక్క కోణాలు $(2x)^\circ$, $(3x + 5)^\circ$ మరియు $(4x - 14)^\circ$ అయిన ఆ త్రిభుజం యొక్క చిన్న కోణం :

- (1) 68°
- (2) 70°
- (3) 21°
- (4) 42°

114. The angle which is 36° more than its complement is :

ఒక కోణానికి పూరక కోణం కంటే 36° అధికంగా గల కోణం :

- (1) 72°
- (2) 63°
- (3) 36°
- (4) 27°

Part IV(b) : Methodology

115. "Model problem solving" lies in which step in writing a period plan ?
 (1) Presentation and discussion
 (2) Recapitulation
 (3) Academic standards that students should achieve
 (4) Teaching learning material
 "మాదిరి సమస్య సాధన" అనునది పీరియడ్ పథక రచనలో ఏ సోపానానికి చెందినది?
 (1) ప్రదర్శన-చర్చ
 (2) పునఃశ్చరణ
 (3) విద్యార్థులు సాధించవలసిన విద్యా ప్రమాణాలు
 (4) బోధనాభ్యసన సామాగ్రి
116. Which aid is used in teaching geometrical concepts ?
 (1) Pegboard
 (2) Geoboard
 (3) Fractions disc
 (4) Abacus
 జ్యామితీయ భావనల బోధనకు ఉపయోగించే పరికరం ఏది?
 (1) పెగ్ బోర్డ్
 (2) జియో బోర్డ్
 (3) భిన్నాల చట్రం
 (4) పూసల చట్రం
117. Which of the following is an example for summative evaluation ?
 (1) Assignment
 (2) Project work
 (3) Quarterly examination
 (4) Quiz
 క్రింది వాటిలో సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనానికి ఉదాహరణ ఏది?
 (1) నియోజనం
 (2) ప్రాజెక్టు పని
 (3) త్రైమాసిక పరీక్ష
 (4) క్వీజ్
118. Which of the following is *not* the nature of mathematics ?
 (1) Discourse
 (2) Inductive and deductive reasoning
 (3) Abstraction
 (4) Accuracy
 క్రింది వాటిలో ఏది గణిత స్వభావం కాదు?
 (1) వ్యవహార రూపం
 (2) ఆగమన, నిగమన హేతువాదం
 (3) అమూల్యం
 (4) ఖచ్చితత్వం
119. Man needs to rely on mathematics in his real life situations to collect the details of population census, land measurements, natural resources etc. Thus, mathematics has this value :
 (1) Cultural value
 (2) Aesthetic value
 (3) Information value
 (4) Preparatory value
 మానవుడు తన నిత్యజీవిత సందర్భాలలో జనాభా లెక్కలు, భూమి వివరాలు, ప్రకృతి సంపద మొదలగు వివరాలు సేకరించడానికి గణితంపై ఆధారపడవలసి ఉంటుంది. అందువలన, గణితం ఈ విలువను కలిగి ఉన్నది :
 (1) సాంస్కృతిక విలువ
 (2) కళాత్మక విలువ
 (3) సమాచార విలువ
 (4) సన్నాహక విలువ
120. Which teaching method is useful for verification of principles ?
 (1) Activity based method
 (2) Inductive method
 (3) Synthetic method
 (4) Deductive method
 సూత్రీకరణాలను సరిచూడడానికి ఉపయోగపడే బోధనా పద్ధతి ఏది?
 (1) కృత్యాధార పద్ధతి
 (2) ఆగమన పద్ధతి
 (3) సంశ్లేషణ పద్ధతి
 (4) నిగమన పద్ధతి

Part V(a) : Environmental Science - Content

121. Identify the sequence of the three main layers present in the eye from outer to inner :

- (1) Choroid, Sclera, Retina
- (2) Sclera, Retina, Choroid
- (3) Sclera, Choroid, Retina
- (4) Sclera, Cornea, Retina

కంటిలో బయటి నుండి లోపలి వరకు వరుసగా గల మూడు ముఖ్యమైన పొరలను గుర్తించండి.

- (1) రక్తపటలం, దృఢస్తరం, నేత్రపటలం
- (2) దృఢస్తరం, నేత్రపటలం, రక్తపటలం
- (3) దృఢస్తరం, రక్తపటలం, నేత్రపటలం
- (4) దృఢస్తరం, కార్నియా, నేత్రపటలం

122. Which among the following is NOT a non-renewable resource ?

- (1) Fossil Fuels
- (2) Air
- (3) Water
- (4) Sunlight

క్రింది వాటిలో పునరుద్ధరింపదగిన వనరు కానిది

- (1) శిలాజ ఇంధనాలు
- (2) గాలి
- (3) నీరు
- (4) సూర్యరశ్మి

123. According to ancient Indian cartographers, India is located in this :

- (1) Jambu Dwipa
- (2) Krauncha Dwipa
- (3) Salmai Dwipa
- (4) Saka Dwipa

ప్రాచీన భారతీయ పట రూపకర్తల ప్రకారం, భారతదేశం ఈ ద్వీపంలో కలదు

- (1) జంబోద్వీపం
- (2) క్రౌంచ ద్వీపం
- (3) సాల్మలీ ద్వీపం
- (4) శక ద్వీపం

124. A girl named Shoka travelled from Dispur to Shillong. She travelled in this direction :

- (1) East
- (2) West
- (3) North
- (4) South

శోక అనే అమ్మాయి డిస్పూర్ నుండి షిలొంగ్కు ప్రయాణం చేసింది, అయితే ఆమె ఈ దిక్కులో ప్రయాణం చేసింది :

- (1) తూర్పు
- (2) పడమర
- (3) ఉత్తరం
- (4) దక్షిణం ✓

125. Consider the following :

Place	District
(i) Amrabad	(A) Jayashankar Bhupalapally
(ii) Eleshwaram	(B) Nagar Kurnool
(iii) Pandavula-gutta	(C) Adilabad
(iv) Ghanpur	(D) Nalgonda

Choose the correct match :

- (1) (i)-(B), (ii)-(D), (iii)-(A), (iv)-(C)
- (2) (i)-(B), (ii)-(C), (iii)-(A), (iv)-(D)
- (3) (i)-(A), (ii)-(B), (iii)-(C), (iv)-(D)
- (4) (i)-(D), (ii)-(C), (iii)-(B), (iv)-(A)

ఈ క్రింది వాటిని పరిశీలించండి :

ప్రాంతము	జిల్లా
(i) అమ్రాబాద్	(A) జయశంకర్ భూపాలపల్లి
(ii) ఏలేశ్వరం	(B) నాగర్ కర్నూల్
(iii) పాండవుల గుట్ట	(C) ఆదిలాబాద్
(iv) ఘనాపూర్	(D) నల్గొండ

- (1) (i)-(B), (ii)-(D), (iii)-(A), (iv)-(C)
- (2) (i)-(B), (ii)-(C), (iii)-(A), (iv)-(D)
- (3) (i)-(A), (ii)-(B), (iii)-(C), (iv)-(D)
- (4) (i)-(D), (ii)-(C), (iii)-(B), (iv)-(A)

126. The story of 'Bhakta Kannappa' is in this Purana :

- (1) Linga Purana
- (2) Periya Purana
- (3) Brahma Purana
- (4) Shiva Mahapurana

'భక్త కన్నప్ప' కథ ఈ పురాణంలో ఉంది.

- (1) లింగ పురాణం
- (2) పెరియ పురాణం
- (3) బ్రహ్మ పురాణం
- (4) శివమహా పురాణం

127. The Indian astronomer, who said that the sun does not revolve around the earth is :

- (1) Varahamihira
- (2) Brahmagupta
- (3) Bhaskara
- (4) Aryabhatta

సూర్యుడు భూమి చుట్టు తిరగడం లేదని చెప్పిన భారతీయ ఖగోళ శాస్త్రజ్ఞుడు

- (1) వరహమిహిరుడు
- (2) బ్రహ్మగుప్తుడు
- (3) భాస్కరుడు
- (4) ఆర్యభట్టు

128. The government should provide free and compulsory education for children aged 6 to 14 year. If not provided, the following right is violated :

- (1) Right to freedom
- (2) Cultural and Educational rights
- (3) Right to equality
- (4) Right against exploitation

6 నుండి 14 సంవత్సరాల వయస్సు పిల్లలకు ప్రభుత్వం ఉచిత నిర్బంధ విద్యను కల్పించాలి. దీనిని కల్పించనీచో, ప్రాథమిక హక్కులలోని ఈ హక్కును ఉల్లంఘించినట్లు

- (1) స్వాతంత్ర్య హక్కు
- (2) సాంస్కృతిక విద్యా విదేయక హక్కు
- (3) సమానత్వ హక్కు
- (4) పీడనాన్ని నిరోధించే హక్కు.

129. The Indian National Army hoisted the Indian flag here in March, 1944 :

- (1) Itanagar
- (2) Agarthala
- (3) Port Blair
- (4) Kohima

భారత జాతీయ సైన్యం మార్చి 1944లో భారతీయ జెండాను ఇక్కడ ఎగురవేసారు.

- (1) ఇటానగర్
- (2) అగర్తల
- (3) పోర్ట్ బ్లెయిర్
- (4) కొహిమా

130. The woman who did not represented the Constituent Assembly of India :

- (1) Dakshayani Velayudham
- (2) Lakshmi Sehgal
- (3) Sarojini Naidu
- (4) Anna Mascaren

భారత రాజ్యాంగ సభలో ప్రాతినిధ్యం వహించని మహిళ

- (1) దాక్షాయినీ వేలాయుధం
- (2) లక్ష్మి సెహగల్
- (3) సరోజినీ నాయుడు
- (4) అన్నా మాస్కరీన్

131. Identify the *false* statement in the following regarding the retreating monsoon season :

- (1) The atmosphere is very oppressive due to low humidity in the air
- (2) This is called 'October heat'
- (3) Not only clear sky, but also rise in temperature
- (4) The soil will be still moist

తిరోగమన బుతుపవన కాలానికి సంబంధించి ఈ క్రింది వాటిలో తప్పు ప్రకటనను గుర్తించండి.

- (1) గాలిలో అల్పతేమ కారణంగా వాతావరణం చాలా ఉక్కపోతగా ఉంటుంది
- (2) దీనిని అక్టోబర్ వేడిమి అంటారు
- (3) ఆకాశం నిర్మలంగా ఉండటమేకాక ఉష్ణోగ్రతలు పెరుగుతాయి
- (4) నేల ఇంకా తేమగా ఉంటుంది

132. Trees like oak, ash, beech, birch are mostly found in this forests :

- (1) Temperate evergreen forests
- (2) Temperate deciduous forests
- (3) Tropical evergreen forests
- (4) Tropical deciduous forests

ఓక్, యాష్, బీచ్, బిర్చ్ వంటి చెట్లు ఎక్కువగా ఈ అడవులలో కనిపిస్తాయి.

- (1) సమశీతోష్ణ సతతహరిత అరణ్యాలు
- (2) సమశీతోష్ణ ఆకురాల్చే అడవులు
- (3) ఉష్ణమండల సతత హరిత అరణ్యాలు
- (4) ఉష్ణమండల ఆకురాల్చే అడవులు

133. From the following identify the correct sequence in making of paper :

- (1) Chipping → Making wood pulp → Spreading the pulp → Pressing → Cutting
- (2) Chipping → Spreading the pulp → Making wood pulp → Pressing → Cutting
- (3) Cutting → Making wood pulp → Spreading the pulp → Chipping → Pressing
- (4) Chipping → Making wood pulp → Cutting → Spreading the pulp → Pressing

క్రింది వాటిలో కాగితపు తయారీ ప్రక్రియలోని వరుస క్రమాన్ని గురించండి

- (1) ముక్కలు చేయడం → కలపే గుజ్జు తయారీ → గుజ్జును పరచడం → ఒత్తడం → కటింగ్
- (2) ముక్కలు చేయడం → గుజ్జును పరచడం → కలపే గుజ్జు తయారీ చేయడం → ఒత్తడం → ముక్కలు చేయడం
- (3) కటింగ్ → కలపే గుజ్జు తయారీ → గుజ్జును పరచడం → ముక్కలు చేయడం → ఒత్తడం
- (4) ముక్కలు చేయడం → కలపే గుజ్జు తయారీ → కటింగ్ → గుజ్జును పరచడం → ఒత్తడం

134. The Constitution of India gives the following powers to the governor in the affairs of the state :

- (1) Judicial powers
- (2) Partial judicial powers
- (3) Legislative powers
- (4) Executive powers

భారత రాజ్యాంగం గవర్నర్ కు రాష్ట్ర వ్యవహారంలో ఈ క్రింది అధికారాన్ని కల్పించింది.

- (1) న్యాయాధికారాలను
- (2) పాక్షిక న్యాయాధికారాలను
- (3) శాసనాధికారాలను
- (4) కార్యనిర్వాహణాధికారాలను

135. Identify the cell organelle in which cellular respiration takes place from the following :

- (1) Chloroplast
- (2) Endoplasmic reticulum
- (3) Ribosomes
- (4) Mitochondria

క్రింది వాటిలో కణశ్వాసక్రియ జరిగే కణాంగాన్ని గుర్తించండి.

- (1) హరితరేణువు
- (2) అంతర్జీవ ద్రవ్యజాలం
- (3) రైబోసోములు
- (4) మైటోకాండ్రీయా

136. Identify the gland that secretes Glucagon from the following :

- (1) Lungs
- (2) Pancreas
- (3) Liver
- (4) Kidney

క్రింది వాటిలో గ్లూకగాన్ ను స్రవించే గ్రంథిని గుర్తించండి.

- (1) ఊపిరితిత్తులు
- (2) క్లోమం
- (3) కాలేయం,
- (4) మూత్రపిండం

137. Identify the CORRECT sentence regarding transpiration :

- (1) Transportation of water from soil to plant cells
- (2) Transportation of water in between the plant cells
- (3) Release of excess water into the atmosphere through the stomata
- (4) Transportation of water from roots to shoot

బాష్పోత్సేక ప్రక్రియకు సంబంధించి సరైన వాక్యాన్ని గుర్తించండి.

- (1) నేల నుండి నీరు మొక్క కణాలకు చేరడం
- (2) మొక్క కణాల మధ్య జరిగే నీటి రవాణా
- (3) అధిక నీరు పత్రరంధ్రాల ద్వారా వాతావరణంలోకి విడుదల కావడం
- (4) వేర్ల నుండి నీరు మొక్క భాగాలకు రవాణా కావడం

138. Identify the consumers of the food chain from the following :

- (1) Microorganisms
- (2) Shrubs
- (3) Plants
- (4) Animals

ఆహారపు గొలుసులో వినియోగదారులకు సూచించేవాటిని గుర్తించండి.

- (1) సూక్ష్మజీవులు
- (2) పొదలు
- (3) మొక్కలు
- (4) జంతువులు

139. Identify the soil horizons from the top layer to bottom :

నేల పై పొర నుండి క్రింది వరకు వరుసగా నేల క్షితిజాలను గుర్తించండి :

- (1) A → B → C → E → O → R
- (2) O → A → R → E → B → C
- (3) O → A → E → B → C → R**
- (4) O → A → B → C → E → R

140. Hormone responsible for the secondary sexual characters in girls :

- (1) Estrogen
- (2) Thyroxine
- (3) Adrenaline
- (4) Testosterone

బాలికలలో ద్వితీయ లైంగిక లక్షణాలకు కారణమయ్యే హార్మోన్

- (1) ఈస్ట్రోజెన్,**
- (2) థైరాక్సిన్
- (3) ఎడ్రినలిన్
- (4) టెస్టోస్టిరాన్

141. Which among the following is NOT an Oviparous ?

- (1) Bat
- (2) Pigeon
- (3) Eagle
- (4) Sparrow

క్రిందివాటిలో అండోత్పాదకం కాని దానిని గుర్తించండి.

- (1) గబ్బిలం**
- (2) పావురం
- (3) డేగ
- (4) పిచ్చుక

142. Identify the male part of a flower :

- (1) Petals
- (2) Sepals
- (3) Gynoecium
- (4) Androecium

పుష్పంలోని పురుష ప్రత్యుత్పత్తి భాగాన్ని గుర్తించండి.

- (1) ఆకర్షక పత్రాలు
- (2) రక్షక పత్రాలు
- (3) అండకోశం
- (4) కేసరావళి**

143. Chemical used to test the carbohydrates in the food :

- (1) Copper sulphate
- (2) Spirit
- (3) Potassium hydroxide
- (4) Iodine

ఆహార పదార్థాలలో పిండి పదార్థాలను గుర్తించుటకు వాడే రసాయనం

- (1) కాపర్ సల్ఫేట్
- (2) స్పిరిట్
- (3) పొటాషియం హైడ్రాక్సైడ్
- (4) ఆయోడిన్**

144. Identify the desert plant from the following :

- (1) Mangrove
- (2) Cactus
- (3) Red Sandal wood
- (4) Vallisneria

క్రింది వాటిలో ఎడారి మొక్కను గుర్తించండి.

- (1) మాంగ్రూవ్
- (2) కాక్టస్**
- (3) ఎర్ర చందనం
- (4) వాలిస్ నేరియా

Part V(b) : Methodology

145. Which one of the following statements is *not* correct related to objectives of Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) ?

- (1) Maintain desired standard of attainment
- (2) Use evaluation for improvement of student's achievement through diagnosis and remediation
- (3) Making evaluation an integral part of teaching-learning process
- (4) Provide no scope for self-evaluation

నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకన (CCE) లక్ష్యాలకు సంబంధించి ఈ క్రింది వాటిలో సరైనది కానిది ఏది?

- (1) ఆశించిన ప్రమాణాలను సాధించడానికి తగు చర్యలు తీసుకోవాలి
- (2) లోప నిర్ధారణ మరియు లోపలి నివారణ ద్వారా విద్యార్థుల సాధనను పెంపొందించడం ప్రధానమైనది. మూల్యాంకనమును ఉపయోగించాలి.
- (3) బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో మూల్యాంకనాన్ని అంతర్భాగం చేయాలి
- (4) స్వీయ మూల్యాంకనానికి అవకాశం ఇవ్వకూడదు

146. After listening to the topic 'Child Rights' a class-V student is able to explain the child rights clearly in his own words. It aims at achievement of this academic standard :

- (1) Questioning hypothesis
- (2) Experiments, field observations
- (3) Conceptual understanding
- (4) Information skills, projects

'బాలల హక్కులు' అను పాఠమును విన్న తర్వాత ఒక 5వ తరగతి విద్యార్థి బాలల హక్కుల గురించి తన స్వంత మాటలలో స్పష్టంగా చెప్పగలుగుతున్నాడని ఈ విద్యార్థి ప్రవేశాణ వసతుల సాధించుటకు ఉద్దేశించబడినది.

- (1) ప్రశ్నించుట, పరికల్పనలు చేయుట
- (2) ప్రయోగాలు, క్షేత్ర పరిశీలనలు
- (3) విషయావగాహన
- (4) సమాచారణ నైపుణ్యాలు, ప్రాజెక్టు పనులు

147. Class-V students visited the place where pots are made and they got experience of the process of pot making. This refers to the following experience :

- (1) Olfactory
- (2) Gustatory
- (3) Auditory
- (4) Kinesthetic

5వ తరగతి విద్యార్థులు కుండలు తయారుచేయు ప్రదేశాన్ని సందర్శించి అచ్చట కుండల తయారీపై అనుభవం పొందినారు. ఈ క్రియ క్రింది అనుభవమునకు చెందును.

- (1) ఘ్రాణపూర్వక
- (2) సంతోషకరమైన
- (3) శ్రవణపూర్వక
- (4) చలనాత్మక

148. A primary teacher involved children in a campaign in the village for conservation of water and they spend considerable time interacting with the villagers. This approach :

- (1) Breaks monotony in learning and to provide contextual learning environment
- (2) Improves social skills of students
- (3) Enhances the students knowledge on sources of water
- (4) Ensures the students that they could relate the water resources to water conservation

ఒక ప్రాథమిక ఉపాధ్యాయుడు నీటి సంరక్షణ ప్రచారానికై విద్యార్థులను గ్రామంలోకి తీసుకువెళ్ళారు. విద్యార్థులు తగినంత సమయం గ్రామస్థులతో ప్రతిచర్యలు జరుపుటకు తీసుకున్నారు. ఈ ఉపగమం యొక్క ప్రధాన ఉద్దేశ్యం :

- (1) అభ్యసనలో ఏకరూపత (Monotony) తొలగించి సందర్భోచిత అభ్యసన వాతావరణాన్ని కల్పించుట
- (2) విద్యార్థుల సాంఘిక నైపుణ్యాలను మెరుగుపరుచుట
- (3) నీటి వనరుల గురించి విద్యార్థుల జ్ఞానాన్ని ఉన్నతీకరించుట
- (4)** నీటి వనరులు మరియు నీటి సంరక్షణ మధ్యగల సంబంధాన్ని విద్యార్థులు నిర్ధారించుకొనుట

149. Which one of the resources is helpful for completing the project work based on the reviews on water pollution ?

- (1) Assignment
- (2) Seminar
- (3) Classroom
- (4) Library

నీటి కాలుష్యం ఆధారంగా గల సమీక్షల ప్రాజెక్టు పనిని పూర్తి చేయుటకు సహాయపడే వనరులు

- (1) యోజన (అసైన్మెంట్)
- (2) సెమినార్
- (3) తరగతి గది
- (4) గ్రంథాలయం**

150. Which one of the following develops critical thinking and intellectual honesty among the pupils ?

- (1) Social behaviour
- (2) Philosophical thinking
- (3) Scientific temper
- (4) Psychological approach

క్రింది వాటిలో విద్యార్థులలో విమర్శనాత్మక ఆలోచన మరియు మేధోపరమైన విజ్ఞతను పెంపొందించేది

- (1) సాంఘిక ప్రవర్తన
- (2) తాత్విక చింతన
- (3) శాస్త్రీయ నిగ్రహం**
- (4) మరోవైజ్ఞానిక ఉపగమం